

Η ιστορία του Διαπολιτισμικού Δημοτικού Σχολείου Σαπών

Εργασία των μαθητών/τριών των Τμημάτων Α'₁, Β'₂, Γ'₁, Γ'₂, Δ'₁, Δ'₂, Ε'₁, Ε'₂, ΣΤ'₁, ΣΤ'₂, Τμήμα Ένταξης₁, Τμήμα Ένταξης₂ και Τμήμα Ένταξης₃

Υπεύθυνες εκπαιδευτικοί και συντονίστριες του Προγράμματος:

Άννα Μιχαήλ Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Μαριάνθη Λαδίκου Εκπαιδευτικός ΠΕ70

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί:

Σταύρος Πέγιος Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Σταματία Παπαλεξανδρή Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Μαριάνθη Αχαρίδου Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Μακρίνα Χατζάτογλου Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Παναγιώτης Καρπούζης Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Στέλλα Αδαμοπούλου Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Κατερίνα Σκεύα Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Σοφία Τριμπόνια Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Ελευθερία Ιωαννίδου Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Φωτεινή Δερτούζου Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Δήμητρα Μαγγίρα Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Αναστάσιος Καραθανάσης Εκπαιδευτικός ΠΕ11
Βασιλική Κωσταρά Εκπαιδευτικός ΠΕ06
Ανέζα Σπανοπούλου Εκπαιδευτικός ΠΕ16

Σχολικό έτος 2017-2018

Εισαγωγή

Για την παρούσα εργασία αντλήθηκαν πληροφορίες από τις ιστοσελίδες του κ. Γεώργιου Κεραμυδά (διευθυντή επί σειρά ετών, δημιουργό και διαχειριστή έως και σήμερα της ιστοσελίδας του σχολείου), από τις συνεντεύξεις των κ. Κεραμυδά, κ. Χαριτόπουλου (εκδότη τοπικής εφημερίδας και πρώην Δημάρχου) και κ. Χριστακάκη (πρώην διευθυντή του Σχολείου). Τους ευχαριστούμε για την άμεση ανταπόκρισή τους, να απαντήσουν στις ερωτήσεις εκπαιδευτικών και μαθητών.

Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 17 συνάδελφοι όλων των τάξεων και ειδικοτήτων. Έγιναν δράσεις πεδίου, με επισκέψεις στο παλιό κτίριο, σημερινή ΑΣΠΑΙΤΕ και στην τοπική εφημερίδα «Ελεύθερη Άποψη». Έγινε, ακόμη και έρευνα αρχείου. Οι μαθητές με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών αναζήτησαν και κατέγραψαν πληροφορίες μέσα από τα αρχεία που υπήρχαν στη διεύθυνση του σχολείου αλλά και όσα μας παραχώρησε, μετά από αίτημά μας, από τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ο υπεύθυνος Σχολικών Δραστηριοτήτων κ. Ι. Σιγούρος. Τον ευχαριστούμε για τη συνεργασία και για την αρωγή που μας προσέφερε, στις δυσκολίες που συναντούσαμε κατά τη διάρκεια του Προγράμματος.

Τα στοιχεία που προέκυπταν, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, μαζί με φωτογραφικό υλικό, αναρτούνταν στην ιστοσελίδα του Σχολείου μας. Στο τέλος, έγινε συγκέντρωση και καταγραφή αυτών από τις συντονίστριες για να προκύψει το τελικό παραδοτέο κείμενο. <http://dim-sapon.rod.sch.gr/sxoleio/istoria.html>.

Ευχαριστούμε, ιδιαίτερα τον κ. Γεώργιο Κεραμυδά, χωρίς τη δική του έρευνα, και καταγραφή ιστορικών στοιχείων αλλά και συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού, η παρούσα εργασία δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί.

Λίγα λόγια για τις Σάπες

Στη συνέντευξη που παραχώρησε ο κ. Γιώργος Κεραμυδάς, στους μαθητές μας, έδωσε χρήσιμες πληροφορίες για την περιοχή των Σαπών και την ονομασία της πόλης.

«Υπήρξε επαρχία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας από το 1760 ως το 1920 που ελευθερώθηκε. Ονομαζόταν Σατζιλάρ ή Σαπχανέ ή Σαπτσι. Και σήμερα ακόμα κάποιοι το αποκαλούν έτσι λόγω τουρκικής προφοράς. Στην τουρκική γλώσσα είναι η στύψη, ένα υλικό που βοηθά στην κατεργασία δερμάτων. Ο Σουλτάνος έδινε χρήματα στους κατοίκους για να βγάλουν τα δέρματα, τα οποία πουλούσαν για να αγοράσουν πράγματα που είχαν ανάγκη.

Το 1920 οι Σάπες απελευθερώθηκαν όπως και ολόκληρη η Θράκη. Ήταν ένα μικρό χωριό που αποτελούνταν κυρίως από Τούρκους, Βούλγαρους, Αρμένιους και λίγους Έλληνες (κυρίως Ηπειρώτες, 15 οικογένειες περίπου). Όταν απελευθερώθηκε η Θράκη άρχισαν να έρχονται και άλλοι Έλληνες».

1. Ίδρυση Σχολείου

1.1 Πηγές πληροφοριών

Η ιστορία για το Δημοτικό Σχολείο Σαπών, με τα στοιχεία που μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε, αρχίζει μετά την απελευθέρωση της Θράκης. Τις πληροφορίες για εκείνη την εποχή τις άντλησε ο κ. Γεώργιος Κεραμυδάς, που διετέλεσε για χρόνια διευθυντής του σχολείου, από διάφορες πηγές, από μαρτυρίες μαθητών αλλά και από την δασκάλα του σχολείου κ. Αλκμήνη Γουναροπούλου-Ψαθά.

Η μητέρα της (Βενετία) ήταν και εκείνη δασκάλα και ήρθαν μαζί από τη Βάρνα της Βουλγαρίας, το 1921 για να εργαστεί στο σχολείο των Σαπών. Ήταν μάλιστα η πρώτη γυναίκα δασκάλα του σχολείου. Μέσα από τις αναμνήσεις της, ξεπρόβαλλε η ιστορία του σχολείου μας με γλαφυρό και παραστατικό τρόπο.

1.2 Η ιστορία αρχίζει από το 1921

Το 1921 αναφέρεται, ως έτος ίδρυσης του πρώτου ελληνικού σχολείου, στις Σάπες. Η ονομασία του ήταν "Μικτόν Δημοτικόν Σχολείον Σαπών" και λειτούργησε σε τέσσερα διαφορετικά κτίσματα, τα οποία ήταν αποθήκες ή παλιά σπίτια.

Εικόνα 1 Το πρώτο σχολείο των Σαπών (1921)

Πολλά παιδιά πήγαιναν σχολείο ξυπόλητα και νηστικά. Οι δάσκαλοι πολλές φορές φέρονταν υπερβολικά αυστηρά στους μαθητές, αυτό όμως τύγγανε και της αποδοχής

των γονέων τους. Παρόλα αυτά οι μαθητές μιλούσαν με ειλικρινή θαυμασμό και σεβασμό για τους δασκάλους τους.

Τα πρώτα χρόνια μαζί με τους Έλληνες μαθητές, στο σχολείο πήγαιναν και Βουλγαρόπαιδα. Μετά από 2 περίπου χρόνια έφυγαν. Ένας από τους δασκάλους της εποχής εκείνης ήταν και ο Αρχιμανδρίτης Ιωανίκειος. Ο Λεόντιος Κεφαλάς, με σπουδές στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, ο Τσουμίδης, ο Τσέλος, και η κυρία Πολυξένη ήταν μερικά από τα ονόματα των δασκάλων που δίδαξαν στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου των Σαπών.

Εικόνα 2: Ένα άλλο κτίριο που λειτουργούσε ως σχολείο το 1923

Το 1926 χτίστηκε το πρώτο σχολικό κτίριο, εκεί που είναι σήμερα η ΑΣΠΑΙΤΕ. Ήταν ένα κτίριο που είχε αρχικά 4 αίθουσες. Οι 2 επί πλέον αίθουσες, προστέθηκαν μετά το 1945.

Εικόνα 3: Το πρώτο Δημοτικό Σχολείο των Σαΐπων που θεμελιώθηκε το 1926

1.3 Η περίοδος της Βουλγαρικής κατοχής (1940-1944)

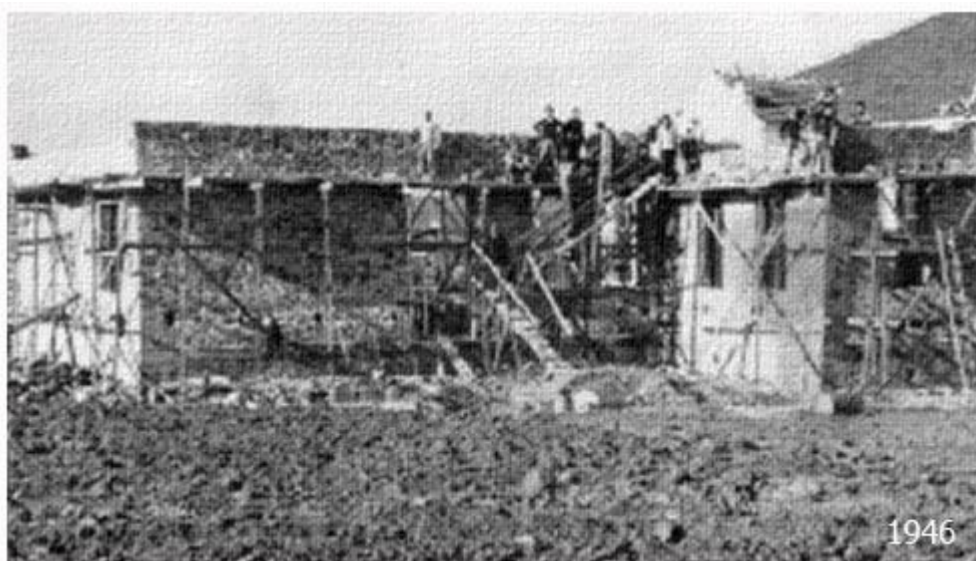
Το σχολείο είχε αυτή τη μορφή μέχρι το 1940, οπότε κηρύχτηκε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Την περίοδο της κατοχής το σχολείο λειτούργησε ως βουλγαρικό, αφού οι Σάπες και γενικότερα η Θράκη ολόκληρη, μέχρι το 1944, έζησε κάτω από την εξουσία των Βουλγάρων, συμμάχων των τότε Γερμανών κατακτητών. Οι δάσκαλοι που δίδασκαν ήταν Βούλγαροι και τα Ελληνόπουλα που πήγαιναν στο σχολείο, διδάσκονταν αποκλειστικά τη βουλγαρική γλώσσα. Την ελληνική γλώσσα την μάθαιναν τα παιδιά από τις οικογένειές τους. Ήταν μια χρονική περίοδος εξαιρετικά επικίνδυνη και με πολλές δυσκολίες για τους ντόπιους. Οι Βούλγαροι τους εκτόπισαν από τα σπίτια και τα μαγαζιά τους και οι ντόπιοι ζούσαν σε καθεστώς φόβου και τρομοκρατίας.

1.4 Τα μεταπολεμικά χρόνια

Μετά τη λήξη του πολέμου, άρχισε να λειτουργεί και πάλι το ελληνικό σχολείο. Τότε, περίπου στα 1946 με 47, οι κάτοικοι από το χωριό των Κασσιτερών, αλλά και πολλές οικογένειες Ελλήνων από τους γύρω οικισμούς, μετακόμισαν εξαιτίας του φόβου και των αναταραχών του εμφυλίου πολέμου στις Σάπες. Ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατακόρυφα. Χρειάστηκε να προστεθούν άλλες δύο αίθουσες και το σχολείο πήρε την τελική του μορφή.

"Στοιβαγμένοι σα σαρδέλες μέσα στις τάξεις κάναμε το μάθημά μας", γράφει χαρακτηριστικά στο βιβλίο του "Ο πετροπόλεμος στις Σάπες" ο τότε μαθητής του

δημοτικού Μαυρίδης Όμηρος, που σήμερα είναι ψυχολόγος καθηγητής, καταγόμενος από τα Κασσιτερά.

Εικόνα 4: Επέκταση του σχολείου το 1946

Με την πάροδο των χρόνων η πολιτική κατάσταση ομαλοποιήθηκε και η κοινωνική ζωή ξαναβρήκε τους ρυθμούς της. Η οικονομική κατάσταση βελτιώθηκε και άρχισε μια νέα εποχή δημιουργίας. Στο σχολείο υπήρξαν αλλαγές στην ηλικία αλλά και στο επίπεδο των διδασκόντων. Οι εκπαιδευτικοί ήταν νεότεροι και περισσότερο μορφωμένοι. Όμως στο σχολείο κυριαρχούσε ακόμη το αυστηρό κλίμα της εποχής. Οι δάσκαλοι με τις εντολές, τις παραινήσεις αλλά και τις τιμωρίες, ήταν αυτοί που όριζαν τον τρόπο διαπαιδαγώγησης των παιδιών, Οι γονείς στην πλειοψηφία τους αποδέχονταν τις όποιες παρεμβάσεις τους . «Οι μαθητές πειθαρχούν κάτω από το φόβο της βέργας που τις περισσότερες φορές είναι από ξύλο κρανιάς για να είναι περισσότερο αποτελεσματική» μας αναφέρει ο κ. Γιώργος Κεραμυδάς στην ιστοσελίδα <http://oisapes.mysch.gr/idrymata/dimotiko.html>

1.5 Το Σχολείο γίνεται Διαπολιτισμικό

Έτσι, με τις συνθήκες αυτές περνούσε ο χρόνος χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Οι μαθητές στο σύνολο τους ξεπερνούσαν τους 100. Όταν οι αίθουσες δεν επαρκούσαν για την κάλυψη της φοίτησής τους τότε φιλοξενούνταν οι τάξεις τους στο κτίριο του Γυμνασίου. Μέχρι τότε δεν υπήρχαν εκδηλώσεων ή χώροι άθλησης.

Οι αλλαγές ξεκινούν το 1991. Άρχισαν να έρχονται σιγά σιγά οι πρώτοι μαθητές από τη Σοβιετική Ένωση. Πρώτος ήταν ο Γιάννης. Ένα παιδί που οι δάσκαλοι το περιέβαλαν με αγάπη και συμπάθεια. Το 1992, ήρθε η Τάνια και σε λίγες ημέρες η Αλεξάνδρα και ο Κώστας. Τις επόμενες σχολικές χρονιές, οι εξελίξεις ήταν ραγδαίες. Το 1993 παρουσιάστηκαν για φοίτηση 80 μαθητές, που ήρθαν από τη Φαρκαδόνα, μετά από προσωρινή διαμονή εκεί. Κανένα από τα παιδιά δε γνώριζε ούτε μια λέξη ελληνική και οι εκπαιδευτικοί δεν γνώριζαν ρωσικά. Τον πρώτο καιρό αναφέρει χαρακτηριστικά ο κύριος Κεραμυδάς : «μιλούσαμε με τα μάτια».

Στις Σάπες, το Ίδρυμα Παλιννοστούντων, έστησε τον Οικισμό Υποδοχής τους. Περίπου 100 λυόμενα σπιτάκια τοποθετήθηκαν τότε για την προσωρινή διαμονή των οικογενειών των μαθητών. Οι αίθουσες του σχολείου δεν επαρκούσαν για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών. Μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα στην αυλή του σχολείου στήθηκαν 6 λαμαρινένια τολ, που είχαν χρησιμοποιηθεί προηγουμένως και στους σεισμοπαθείς της Καλαμάτας. Για 3 χρόνια τα μαθήματα πραγματοποιούνταν μέσα σε αυτές τις συνθήκες. Ο κ. Κεραμυδάς μας αναφέρει πως οι αίθουσες ήταν στημένες στον αέρα, με -3 βαθμούς το χειμώνα και πάνω από 30 το Μάιο και Ιούνιο. Στη συνέχεια στήθηκαν 10 προκάτ αίθουσες με κεντρική θέρμανση οι οποίες και αντικατέστησαν τα τολ. Αν και δεν ήταν η καλύτερη λύση ωστόσο έλυσε προσωρινά το πρόβλημα της στέγασης. Ακόμη και σήμερα, κάποιες από τις αίθουσες αυτές χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες του Ολοήμερου Σχολείου και των Μουσικών Τμημάτων.

Εικόνα 5: Το 1993 στήνονται τολ και στεγάζονται εκεί 8 τμήματα για 3 χρόνια

Εικόνα 6:Εσωτερικό τάξης σε τολ

1.6 Το καινούριο κτίριο

Ήταν συνεχής η επιμονή του διευθυντή, του συλλόγου διδασκόντων και των τοπικών φορέων, που έθεταν το αίτημα για την ανέγερση ενός σύγχρονου σχολικού κτιρίου, ικανού να καλύψει τις τεράστιες ανάγκες που είχαν προκύψει. Ο αριθμός των παλινοστούντων μαθητών αυξήθηκε τα επόμενα χρόνια σε 200 και μαζί με τους 90-100 ντόπιους μαθητές έφτασε τους 300! Η έλλειψη γνώσης της ελληνικής γλώσσας, στην πλειοψηφία των μαθητών, έκανε αναγκαία τη λειτουργία μικρών τμημάτων σε κάθε τάξη. Δημιουργήθηκαν τότε τα πρώτα Τμήματα Υποδοχής για να συμβάλλουν αντισταθμιστικά, στην εκπαίδευση των μαθητών.

Το 1998, δηλαδή ακριβώς πριν από 20 χρόνια, μέσα σε ελάχιστους μήνες στήθηκε ένα προκατασκευασμένο σχολείο, σε αυτό που μέχρι και σήμερα λειτουργεί το Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο Σαπών. Έχει 12 αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσα εκδηλώσεων, Φυσικής - Χημείας – αίθουσα υπολογιστών, βιβλιοθήκη, γραφεία κ.α. Συμπληρωματικά, χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες του Ολοήμερου οι προκατασκευασμένες αίθουσες του 1994. Ο προηγούμενος διευθυντής του σχολείου κ. Β. Χριστακάκης μας πληροφόρησε στη συνέντευξη που μας παραχώρησε πως το σχολείο εγκαινιάστηκε το 1998 από τον τότε Υπουργό Παιδείας κ. Γεράσιμο Αρσένη.

Όσο για το παλιό κτίριο, έχει ανακαινιστεί πρόσφατα και έχει αξιοποιηθεί για τις ανάγκες της σχολής ΑΣΠΑΙΤΕ.

Εικόνα 7: Το 1998 στήθηκε το νέο προκατασκευασμένο Σχολείο

Εικόνα 8: Το διαπολιτισμικό σχολείο Σαπών, σήμερα

2. Μαθητικός πληθυσμός

2.1 Οι διακομάνσεις του μαθητικού πληθυσμού από το 1945-1955

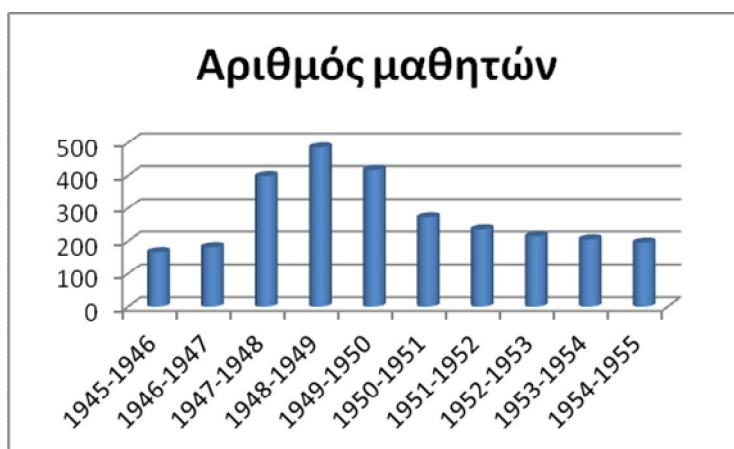
Το 1945 ήταν ο πρώτος χρόνος λειτουργίας του Δημοτικού Σχολείου Σαπών, μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η πόλη των Σαπών ήταν πλέον ελεύθερη καθώς είχε λήξει η βουλγαρική κατοχή. Πολλοί κάτοικοι της περιοχής, δεν είχαν φοιτήσει τότε στο σχολείο, δεν είχαν διδαχτεί την ελληνική γλώσσα ούτε φυσικά είχαν στην κατοχή τους ελληνικό τίτλο. Τις τελευταίες ημέρες του Δεκέμβρη του 1945, πολλοί κάτοικοι των Σαπών αλλά και των γύρω χωριών φοίτησαν για ένα μικρό διάστημα και στη συνέχεια έδωσαν κατατακτήριες εξετάσεις με σκοπό τη λήψη απολυτηρίου. Οι ηλικίες όσων

έδωσαν εξετάσεις κυμαίνονταν από 14 έως και 32 ετών. Τον πρώτο χρόνο επαναλειτουργίας του σχολείου ως ελληνικό, κατά το σχολικό έτος 1945- 46, ο αριθμός των εγγραφέντων μαθητών ανερχόταν στους 178.

1945-1946	
Μαθητές ανά τάξη	
A	35
B	40
Γ	20
Δ	25
E	25
ΣΤ	33
Σύνολο	178

Πίνακας 1: Μαθητές ανά τάξη(Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από το μητρώο μαθητών)

Την επόμενη χρονιά οι μαθητές ήταν 181, αλλά τη σχολική χρονιά 1947- 48 ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε εντυπωσιακά και έφτασε στους 398. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι οι κάτοικοι των Κασσιτερών μετακόμισαν όλοι στις Σάπες κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Το ίδιο αυξημένος ήταν και το 1949-50. Τις επόμενες χρονιές σταδιακά, μειώθηκε ο αριθμός με μέσο όρο 200 εγγραφέντες μαθητές κάθε σχολική χρονιά.

Ραβδόγραμμα 1: Διακύμανση του μαθητικού πληθυσμού κατά τη δεκαετία 1945-1955

Οι απόφοιτοι των ετών 1945-1955

Σχολική χρονιά	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
1945-46	23	6	29
1946-47	7	5	12
1947-48	8	6	14
1948-49	10	5	15
1949-50	26	4	30
1950-51	25	7	32
1951-52	35	8	43
1952-53	22	11	33
1953-54	16	10	26
1954-55	17	19	36

Πίνακας 2: Οι απόφοιτοι των ετών 1945-1955

Όπως συμπεραίνουμε από τον πίνακα, τα πρώτα χρόνια επαναλειτουργίας του σχολείου, ο αριθμός των κοριτσιών που αποφοίτησαν από το σχολείο ήταν πολύ μικρός, γεγονός που δείχνει ότι κατά τα χρόνια της βουλγαρικής κατοχής τα κορίτσια δεν φοιτούσαν στο σχολείο, αλλά παρέμεναν στο σπίτι. Καθώς κυλούσαν τα χρόνια ο αριθμός των κοριτσιών που αποφοιτούσαν σταδιακά αυξανόταν και μάλιστα έφτασε σε σημείο, τη σχολική χρονιά 1954-55 τα κορίτσια να ξεπερνούν σε αριθμό τα αγόρια.

Οι γονείς τέλος, όπως προκύπτει από τα μητρώα των μαθητών σε αυτή τη χρονική περίοδο που εξετάζουμε, ως προς την επαγγελματική τους κατάσταση, ήταν στην πλειονότητά τους έμποροι, γεωργοί και κτηνοτρόφοι.

2.2 Έλευση παλινοστούντων μαθητών και αύξηση του μαθητικού δυναμικού

Μεγάλες αλλαγές στον αριθμό και στη σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού του σχολείου, παρατηρήθηκαν με την έλευση των παλινοστούντων μαθητών. Ο παρακάτω πίνακας, που έχει δημιουργηθεί από τον κ. Γιώργο Κεραμυδά, δείχνει τη σύνθεση και τον συσχετισμό του μαθητικού δυναμικού στο σχολείο από το 1989 έως και το 1997. Οι παλινοστούντες μαθητές, είχαν γεννηθεί όλοι στις χώρες προέλευσής τους. Ήταν τότε η περίοδος με την υψηλότερη καταγραφή μαθητικού δυναμικού στην ιστορία του σχολείου.

Σχολ. έτος	Εντόπιοι	Παλιν/ντες	Σύνολο
1989-90	153	1	154
1990-91	130	3	133
1991-92	106	47	153
1992-93	101	110	211
1993-94	98	133	231
1994-95	89	149	238
1995-96	94	230	324
1996-97	88	259	347

Πίνακας 3: Σύνθεση και συσχετισμός μαθητικού δυναμικού 1989-1997

Ο πίνακας έχει αναρτηθεί από τον ιστότοπο <http://oisapes.mysch.gr/idrymata/dimotiko.html>

3. Λειτουργία του σχολείου

3.1 Ωράριο και συνθήκες

Για τη λειτουργία του σχολείου στη συνέντευξή του ο κ. Κεραμυδάς μας ανέφερε πως: «Οι μαθητές σχολούσαν στις 12.30 μ.μ. πήγαιναν στο σπίτι να ξεκουραστούν και επέστρεφαν στο σχολείο να συνεχίσουν το μάθημα. Το σχολείο λειτουργούσε από Δευτέρα ως Σάββατο απόγευμα. Διέθετε ακόμη και σχολικό κήπο, 2 στρέμματα περίπου με λαχανικά, οπωρικά και φρούτα. Στο τέλος της χρονιάς γίνονταν και γυμναστικές επιδείξεις. Ο κ.Κεραμυδάς μας ενημέρωσε

πως παράλληλα λειτουργούσε και μειονοτικό σχολείο, στις Σάπες. Για τον τρόπο εξέτασης μας πληροφόρησε πως: « Στο τέλος οι μαθητές έδιναν γραπτές εξετάσεις 10 ημερών. Τα θέματα έβγαιναν με κλήρο και υπήρχαν προφορικές εξετάσεις. Επιτροπή των θεμάτων ήταν ο παπάς, ο έφορος, ο δάσκαλος, ο πρόεδρος».

3.2 Διδασκόμενα μαθήματα

Από τη συνέντευξη του κ. Χαριτόπουλου αντλήσαμε πληροφορίες για τα μαθήματα που διδάσκονταν εκείνη την εποχή. Χαρακτηριστικά μας είπε: «Είχαμε Γλώσσα, Μαθηματικά, Φυσική Ιστορία - Βοτανολογία και Γυμναστική. Διδασκόμασταν τη Γλώσσα στην καθαρεύουσα. Γυμναστική μας έκανε ο δάσκαλος της τάξης (κύριος Τάσος Βεζιρίδης). Δεν υπήρχαν γυμναστές. Μάλιστα στο τέλος της χρονιάς διοργανώνονταν γυμναστικές επιδείξεις. Δε διδασκόμαστε Μουσική και Εικαστικά. Είχαμε στην αυλή και ένα σκάμμα. Δεν υπήρχαν υπολογιστές και μάλιστα κάναμε μάθημα και το Σάββατο. Τα απογεύματα πηγαίναμε στο σχολείο, καθαρίζαμε και ποτίζαμε τον κήπο. Μέχρι το 1982 φορούσαμε ποδιές (τότε καταργήθηκαν). Από το 1964 τα βιβλία ήταν δωρεάν, παλαιότερα τα αγόραζαν. Τα συγγράμματα ήταν διαφορετικά από τώρα».

Στη συνέχεια ερευνώντας τα αρχεία του σχολείου μας, βρήκαμε πως οι μαθητές διδάσκονταν Ανάγνωση, Αριθμητική, Πατριδογνωσία, Ωδική, Γυμναστική, Θρησκευτικά. Υπήρχε ακόμη και ένα μάθημα που λεγόταν Λεκτικές Ασκήσεις. Ενδεχομένως να ήταν υποστηρικτικό για τα παιδιά που αντιμετώπιζαν γλωσσικές δυσκολίες.

Ωρολόγιο. Πρόγραμμα των μαθημάτων
 Α' τάξης 1ου Δημοτικού Σχολείου Σαπών
 Σχολ. έτος 1949-1950

Ώρα	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο
1-2	Ανάγνωση	Ανάγνωση	Ανάγνωση	Ανάγνωση	Ανάγνωση	Ανάγνωση
2-2½	Αριθμητική	Αριθμητική	Αριθμητική	Αριθ. ζώνες	Αριθμ. Αριθμ.	Αριθμ.
2½-3	Αριθμ. ζώνες	Θρησκευτικά	Αριθ. ζώνες	Θρησκευτικά	Αριθ. ζώνες	Αριθ. ζώνες
3-3½	Ωδική	Ωδική	"	Γραμματική	Γραμματική	Γραμματική

Ώρα	Ωρολόγιο	Πρόγραμμα	των μαθημάτων	της Β' τάξης
3½-4½	Ανάγνωση	Ανάγνωση	Ανάγνωση	Ανάγνωση
4½-5	Αριθμητική	Αριθμητική	Αριθμητική	Θρησκευτικά
5-5½	Αριθμ. ζώνες	Αριθμ. ζώνες	Αριθμ. ζώνες	Αριθμ. ζώνες
5½-6	Ωδική	Αριθμ. ζώνες	Ωδική	Γραμματική

Σχολ. έτος 1949-1950. Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων
 των μαθημάτων της Α' και της Β' τάξης της
 1ου Δημοτικού Σχολείου Σαπών

Εικόνα 9: Ωρολόγιο Πρόγραμμα Α' και Β' τάξης, 1949-1950

3.3 Μαρτυρίες

Ο κ. Κεραμυδάς επικαλείται τη μαρτυρία του κ. Γιώργου Λιτορδέζη που αφενός μιλάει για τη φτώχεια των παιδιών που πήγαιναν στο σχολείο ξυπόλητα και νηστικά και αφετέρου για την αυστηρότητα των δασκάλων. Μας δίνει επιπλέον πληροφορίες για τους εκπαιδευτικούς και τα διδασκόμενα μαθήματα.

«1926 - 1996.! Θυμάμαι το 1926 που άρχισε να λειτουργεί για πρώτη φορά το σχολείο, στην Α και στη Β τάξη, δασκάλα ήταν η Βενετία Γουναροπούλου, η άξια παιδαγωγός που μας έβαλε γερές βάσεις, με πλάκα και κονδύλια στα πρώτα μαθήματα.

Στην Γ' και Δ' τάξη ήταν ο σεβάσμιος Αρχιμανδρίτης Ιωαννίκιος, που ήταν παπάς στην εκκλησία και δάσκαλος στο σχολείο. Δεν ξεχνώ τον Τριανταφυλλίδη, πόντιος στην καταγωγή, πείσμων στη μάθηση. Απαιτητικός το 1928 ήρθε ο Λεόντιος Κεφαλάς, από τους κορυφαίους δασκάλους που πέρασαν από τις Σάπες. Απόφοιτος της Μεγάλης του Γένους Σχολής, δίδασκε με ευχέρεια, με ευφράδεια, με γλαφυρότητα, τα τόσα πολλά που κατείχε. Όσοι πέρασαν από τον Κεφαλά ωφελήθηκαν, μάθανε πολλά, ήταν σε όλα άφθαστος. Ανάγνωση, Αντιγραφή, Ορθογραφία, Γραμματική, Αριθμητική, Γεωμετρία, Ιστορία, Θρησκευτικά, Φυσική Ιστορία, Φυσική Πειραματική - Χημεία, Ζωολογία, Ανθρωπολογία, Φυτολογία, Χειροτεχνία, Ωδική, Γυμναστική, σε καθαρεύουσα γλώσσα,

άγνωστες λέξεις, μετάφραση Αρχαίων κειμένων, αυτός ήταν ο πλούτος των γνώσεων που επιθυμούσε να έχουμε.

Αμούστακα παιδιά τότε εμείς, σχεδόν ρακένδυτοι και ξυπόλυτοι οι πιο πολλοί. Ήταν πρόσφατα ακόμη τα προβλήματα της προσφυγιάς, Ανατ. Θράκη, Μικρά Ασία, Πόντος. Η Μάνα Ελλάδα μάζεψε τα παιδιά της και φρόντισε για τη μόρφωσή τους. Με λαχτάρα πηγαίναμε πρωί και απόγευμα στο σχολείο και Κυριακή στην εκκλησιά. Το 1931 τελείωσα το δημοτικό, θυμάμαι ύστερα τον Ιωσήφ Νικολαΐδη που ίδρυσε την έγχορδη χορωδία με μαθητές του σχολείου και εξωσχολικούς. Ήταν άξιος δάσκαλος. Ίδρυσε και οργάνωσε τον προσκοπισμό στις Σάπες, ήταν ο πρώτος αρχηγός».

3.4 Διδακτικό προσωπικό

Οι πρώτοι εκπαιδευτικοί του σχολείου

Πρώτοι δάσκαλοι του σχολείου σύμφωνα με τον κ. Γιώργο Κεραμυδά ήταν:

- Βενετία Γουναροπούλου, που δίδασκε στην Α' και Β' τάξη
- Τριανταφυλλίδης, δίδασκε στην Ε' και ΣΤ' τάξη (Πόντιος στην καταγωγή)
- Ιωαννίκειος, αρχιμανδρίτης, ήταν παπάς της εκκλησίας και δάσκαλος του σχολείου. Δίδαξε το 1926 και 1927 στην Γ' και Δ' τάξη.
- Λεόντιος Κεφαλάς, ήρθε το 1928, είχε μόρφωση της Μεγάλης του Γένους Σχολής και δίδαξε στην Ε' και Στ' τάξη.
- Νικόλαος Τσιομίδης
- Πολυξένη (άγνωστο το επώνυμο)

Σε γραπτή του μαρτυρία ο κ. Λιπορδέζης το 1996 περιγράφει τις αναμνήσεις του από το Δημοτικό σχολείο:

Οι πρώτοι δάσκαλοι που θυμάμαι ήταν: η **Βενετία Γουναροπούλου**, που δίδασκε στην Α' και Β' τάξη. Καταγόταν από τη Βάρνα της Βουλγαρίας. Είχε δυο κόρες δασκάλες, την Αλκμήνη στο Χαμηλό και Δόμνα στο Λύκειο. Ο **Τριανταφυλλίδης** δίδασκε στην Ε' και ΣΤ' τάξη. Ήταν Πόντιος στην καταγωγή. Ο **Ιωαννίκειος**, αρχιμανδρίτης, ήταν παπάς της εκκλησίας και δάσκαλος του σχολείου. Δίδαξε το 1926 και 1927 στην Γ' και Δ' τάξη. Το

1928 ήρθε ο δάσκαλος **Λεόντιος Κεφαλάς**, που είχε μόρφωση της Μεγάλης του Γένους Σχολής. Όσοι είχαν την τύχη να περάσουν από τον Κεφαλά, μάθανε γράμματα και μόρφωση. Μας δίδασκε στην Ε' και ΣΤ' τάξη.

Τα ονόματα των διευθυντών του δημοτικού σχολείου από το 1926 μέχρι σήμερα είναι τα παρακάτω:

Χρονική περίοδος	Ονόματα διευθυντών	Διάρκεια σε έτη
1921-1926	Βενετία Γουναροπούλου	5
1927-1933	Λεόντιος Κεφαλάς	6
1935-1940	Γεώργιος Φραγκιδάκης	5
1940-1944	(Βουλγαρική κατοχή)	4
1945-1946	Γεώργιος Φραγκιδάκης	1
1946-1950	Αλκμήνη Γουναροπούλου Ψαθά	4
1950-1953	Χρυσάνθη Τσολακίδου	3
1953-1956	Παναγιώτης Τσίκουτας	3
1957-1961	Άννα Ανθοπούλου	4
1961-1964	Ευάγγελος Κοναξής	3
1964-1977	Παναγιώτα Μιχαηλίδου	13
1977-1978	Γεώργιος Κολοβός	1
1978-1989	Ιωάννης Βεζυρίδης	11
1989-1990	Γεώργιος Πάρης	1
1990-1992	Χρήστος Καρακωνσταντίνου	2
1992-2010	Γεώργιος Κεραμυδάς	18
2010-2017	Βασίλειος Χριστακάκης	5
2018-σήμερα	Σωκράτης Δωρόπουλος	

Πίνακας 4: Διευθυντές του σχολείου και έτη θητείας τους

Ο πίνακας αντλήθηκε από την ιστοσελίδα

<http://oisapes.mysch.gr/idrymata/dimotiko.html>

4. ΦΕΚ Ίδρυσης - Οργανικότητα - Προαγωγές

Τα ΦΕΚ που δείχνουν την οργανικότητα και τις αλλαγές σε προαγωγές του σχολείου και ιδρύσεις τμημάτων.

1. Από την «Εφημερίδα της Κυβέρνησης του Βασιλείου της Ελλάδας» μαθαίνουμε ότι αποφασίστηκε να συγχωνευτεί το διτάξιο Δημοτικό Σχολείο Κασσιτερών με το τριτάξιο σχολείο Σαπών σε ένα πεντατάξιο Δημοτικό Σχολείο στις Σάπες. Αυτό συμβαίνει στις 30 Ιουλίου 1952. Βασιλιάς των Ελλήνων είναι ο Παύλος (ΦΕΚ 210/7-08-1952).
2. Το 1987 ιδρύεται ειδική τάξη στο 6/θέσιο Δημοτικό Σχολείο (ΦΕΚ 156/27-08-1987).
3. Στις 18-5-1993 με απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων το Δημοτικό Σχολείο Σαπών προάγεται από εξαθέσιο σε οκταθέσιο.
4. Από έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα «ίδρυση και προαγωγή σχολείων» αποφασίστηκε ότι από το σχολικό έτος 1996-97 το Δημοτικό Σχολείο Σαπών θα λειτουργεί ως δεκαθέσιο.
5. Το 1998 μετονομάζεται από Δημόσιο Σχολείο σε Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΦΕΚ Β', 684/6-7-1998).
6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην «Εφημερίδα της Κυβέρνησης» στις 15 Ιανουαρίου 1999 ορίζεται να λειτουργήσει ένα τμήμα Ολοήμερου Σχολείου στο Δημοτικό Σχολείο Σαπών (ΦΕΚ 1147/15-01-1999).
7. Το 2001 δημιουργείται οργανική θέση για τάξη υποδοχής παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών σχολικού έτους 2001-2002 (ΦΕΚ 1130/30-08-2001).
8. Το 2013 ορίζεται ως ΕΑΕΠ (Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα) Φ50/174/84570/Γ1/20-06-2013.
9. Με τον νόμο 4415, άρθρο 22, το Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο Σαπών, όπως και τα υπόλοιπα Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης μετατρέπονται και λειτουργούν ως Πειραματικά Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Τα σχολεία αυτά επιδιώκουν τη συνεργασία με τα ΑΕΙ της Χώρας εφαρμόζοντας σε πειραματική βάση ερευνητικά και καινοτόμα προγράμματα που αφορούν τη

διαπολιτισμική εκπαίδευση και την αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού και κοινωνικού αποκλεισμού λόγω φυλετικής καταγωγής και πολιτισμικής προέλευσης, με στόχο την περαιτέρω γενίκευση της εφαρμογής τους (ΦΕΚ Α΄, 159/06-09-2016).

5. Βραβεύσεις

5.1 Έπαινος από την ΑΤΕ για τον σχολικό συνεταιρισμό

Στο διαπολιτισμικό Σχολείο Σαπών λειτούργησε για αρκετά χρόνια ο Σχολικός Συνεταιρισμός. Ήταν ένας θεσμός πρωτοποριακός και ταυτόχρονα ωφέλιμος γιατί μάθαινε στους μαθητές να λειτουργούν ομαδικά. Τους βοηθούσε να συνεργάζονται, καλλιεργούσε το πνεύμα της αλληλεγγύης, της προσφοράς, της καλής διαχείρισης του χρήματος, της οικονομίας. Μέλη του Σχολικού Συνεταιρισμού ήταν οι μαθητές της Ε΄ και της ΣΤ΄ τάξης, αγόρια και κορίτσια. Κάθε αρχή της σχολικής χρονιάς έκαναν εκλογές και ψήφιζαν το Συμβούλιο που θα διοικούσε το Συνεταιρισμό. Ταυτόχρονα δηλαδή εκπαιδευόνταν και σε δημοκρατικές διαδικασίες. Ο Σχολικός Συνεταιρισμός λειτούργησε στο σχολείο από το 1988 μέχρι και το 1998.

Οι Σχολικοί Συνεταιρισμοί λειτουργούσαν τότε, κάτω από την επίβλεψη της Αγροτικής Τράπεζας και ελεγχόταν από τον Επόπτη Συνεταιρισμών της ΑΤΕ. Όλα αυτά τα χρόνια υπεύθυνος για τη λειτουργία του ΣΣ ήταν ο διευθυντής Γιώργος Κεραμυδάς.

Τα δέκα χρόνια που λειτούργησε ο Συνεταιρισμός έτυχε πολλές διακρίσεις από την ΑΤΕ οι οποίες συνοδεύονταν και με χρηματικό έπαθλο. Με τα χρήματα εκείνα, αλλά και με τις πολλές ενισχύσεις που δόθηκαν από πολλές Τράπεζες και Οργανισμούς, αγοράστηκαν για το σχολείο πολλοί υπολογιστές, φωτοτυπικό μηχάνημα, τηλεόραση, ακόμη βρέθηκαν τα χρήματα για να βαφτεί το σχολείο.

5.2 Έκδοση εφημερίδας

Στο σχολείο εκδόθηκε ένα μαθητικό έντυπο με την ονομασία η "ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΥΛΑ ΜΑΣ". Αρχισε να κυκλοφορεί το 1988 και συνέχισε την αδιάκοπη έκδοσή του για 13 σχολικά έτη. Τα θέματα που διαπραγματευόταν ήταν περιβαλλοντικά, ιστορικά, κοινωνικά με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών. Ο κ. Κεραμυδάς μας δίνει

ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την έκδοση της εφημερίδας. «Στην αρχή ξεκίνησε να γράφεται με το χέρι. Πρώτα γράφαμε τα κείμενα σε μικρά τετράγωνα χαρτάκια και μετά τα κολλούσαμε μαζί με εικόνες ή σκίτσα σε μια κόλλα χαρτί μεγέθους Α4. Μια πραγματική χειροτεχνία δηλαδή. Για την αναπαραγωγή τους, επειδή δεν είχαμε στο σχολείο μας δικό μας φωτοτυπικό πότε πηγαίναμε στην ΑΤΕ πότε στην Εθνική Τράπεζα, πότε στον Δήμο Σαπών, ακόμη και στην Αστυνομία φτάσαμε! Τα τεύχη αυτά τα στέλναμε σε Τράπεζες και μεγάλους Οργανισμούς στην Αθήνα και μεταξύ των άλλων ζητούσαμε και κάποια βοήθεια. Πολλοί ανταποκρίθηκαν. Άλλοι πέντε, άλλοι δέκα και μερικοί και πενήντα και εκατό χιλιάδες μας στέλνανε. Δεν μπορείτε να φανταστείτε τη χαρά μας, όταν μετά από λίγο καιρό αγοράσαμε το πρώτο δικό μας φωτοτυπικό! Πεντακόσιες χιλιάδες θυμόμαστε πως έκανε! Κι από τότε αλλάξαμε και άλλα φωτοτυπικά, πιο καλά, αλλά αγοράσαμε και Η/Υ για να γράφουμε την εφημερίδα μας στον Υπολογιστή. Γίναμε πιο σύγχρονοι, Πήραμε και εκτυπωτή και σκάνερ...»

<http://dim-sapon.rod.sch.gr/palia/index.htm>

5.3 Έπαινος για την εφημερίδα

Το ίδρυμα Προαγωγής Δημοσιογραφίας Α. Μπότση έδωσε τιμητικό έπαινο στο σχολείο για την έκδοση της εφημερίδας. Η τελετή της βράβευσης έγινε στην Αθήνα, στις 28 Φεβρουαρίου 1995, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων. Στην εκδήλωση το βραβείο έλαβε ο μαθητής Λευτέρης Κεραμυδάς από το Γενικό Γραμματέα Νέας Γενιάς.

5.4 Βράβευση της εφημερίδας

Το Μάιο του 1999 το διαπολιτισμικό σχολείο Σαπών, βραβεύτηκε για την έκδοση της εφημερίδας από την εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ». Η συγκεκριμένη εφημερίδα διοργάνωνε κάθε χρόνο έναν διαγωνισμό για τα μαθητικά έντυπα των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η τελετή βράβευσης έγινε στην Αθήνα, στις 15 Μαΐου 1999. Στην απονομή των βραβείων παραβρέθηκαν πολλοί επώνυμοι άνθρωποι και υπουργοί. Στη τελετή, το σχολείο μας εκπροσώπησε ο κ. Κεραμυδάς Γιώργος και η μαθήτρια που έγραψε το άρθρο της βράβευσης, η Σαακιάν Νίνα.

5.5 Α΄ Βραβείο Πολυμέσων και Ίντερνετ

Το σχολείο έλαβε κι άλλο ένα σημαντικό βραβείο καθώς κατάφερε να διακριθεί ανάμεσα από 130 άλλες συμμετοχές και να πάρει το Α' βραβείο. Αφορά το CD-ROM που δημιούργησε με θέμα: "Χρώματα του τόπου μας". Το περιεχόμενο του CD περιελάμβανε την εργασία που έκαναν οι μαθητές και οι δυο δασκάλες τους γύρω από την παραδοσιακή μουσική, τα παραδοσιακά παραμύθια και παιχνίδια, καθώς και ήθη και έθιμα των κατοίκων των Σαπών. Η παράδοση έχει σχέση με την καταγωγή των γονιών των παιδιών. Από τη Θράκη, τον Πόντο, τους Σαρακατσάνους, τους μουσουλμάνους, τους Έλληνες της Ρωσίας και της Γεωργίας. Μια δουλειά που κράτησε δυο ολόκληρα χρόνια και βοήθησε τα παιδιά να γνωρίσουν τις ρίζες τους. Το CD-ROM στάλθηκε από το Σχολείο μας στον 4ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Πολυμέσων και Ίντερνετ, που οργάνωναν σημαντικοί φορείς, όπως η Ελληνική Εταιρεία Επιστημόνων Η/Υ και Πληροφορικής (ΕΠΥ), ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ), το Ίδρυμα Λαμπράκη, ο Όμιλος Τεχνολογικών Επιχειρησιακών Σπουδών ΟΜΗΡΟΣ. Η τελετή βράβευσης έγινε στο Μέγαρο Μουσικής, στις 09 Δεκεμβρίου 2003 και το Α΄ βραβείο δόθηκε στον εκπρόσωπο του Σχολείου μας, από τον Υπουργό Παιδείας κ. Πέτρο Ευθυμίου. Η γνωστή μεγάλη εταιρεία MICROSOFT έκανε δώρο στο σχολείο για τη βράβευσή του, το πρόγραμμα: MICROSOFT OFFICE PROF - 2003.

Την ίδια χρονιά, το 2003, η ιστοσελίδα του σχολείου έλαβε τιμητική διάκριση από τα εκπαιδευτήρια ΑΚΜΗ που φιλοξένησαν τον 1ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Σχεδίασης Ιστοσελίδων "Web Creation Contest". Το διαγωνισμό διοργάνωσαν το περιοδικό "PC Magazine" των εκδόσεων Λυμπέρη και ο Τομέας Νέων Τεχνολογιών και Καλλιτεχνικών Εφαρμογών του ΙΕΚ ΑΚΜΗ. Ο διαγωνισμός τελούσε υπό την αιγίδα της Ελληνικής Εταιρείας Επιστημόνων Η/Υ & Πληροφορικής (ΕΠΥ).

Μια άλλη βράβευση πολύ τιμητική για την ιστοσελίδα του σχολείου ήταν αυτή που έγινε στο πλαίσιο του 5ου Πανελλήνιου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ – «Αξιοποίηση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην Διδακτική Πράξη» που έγινε στη Σύρο, στις 8, 9 και 10 Μαΐου 2009. Εκεί, βραβεύτηκαν οι καλύτερες ιστοσελίδες των Δημοτικών Σχολείων, των Γυμνασίων και Λυκείων σε όλη την Ελλάδα. Μεταξύ των Δημοτικών Σχολείων επιλέχτηκε και η

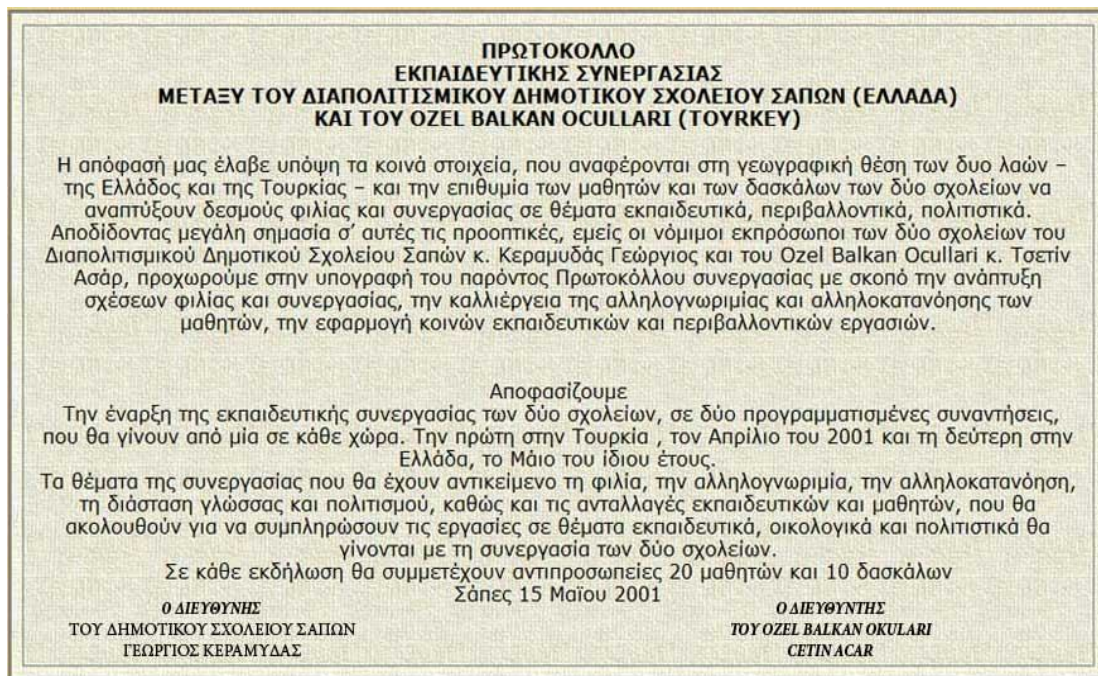
ιστοσελίδα του σχολείου Σαπών σαν ένας από τους εξαιρετικούς δικτυακούς τόπους. Η επιλογή έγινε από την Πανελλήνια Ένωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών "Μιχάλης Δερτούζος - 2003".

<http://dim-sapon.rod.sch.gr/palia/index.htm>

Έχουν δοθεί στο σχολείο βραβεία για τη συμμετοχή σε προγράμματα HELMEPA . Το Δεκέμβριο του 2005 απονεμήθηκε βραβείο για την πιο πρωτότυπη δραστηριότητα και κατά τα σχολικά έτη 2006 και 2007, μαθητές και εκπαιδευτικοί του σχολείου έλαβαν επίσης τιμητικές διακρίσεις από την ίδια περιβαλλοντική οργάνωση.

5.6 Σύναψη Πρωτοκόλλου και Προγράμματος Συνεργασίας με σχολείο της Συληβρίας

Οι εκπαιδευτικοί και ο διευθυντής του σχολείου των Σαπών, κάνοντας πράξη τον διαπολιτισμικό προσανατολισμό του σχολείου, πραγματοποίησαν μια σειρά επισκέψεων στη Συληβρία και στο τέλος υπογράφηκε Πρωτόκολλο Συνεργασίας ανάμεσα στα δύο Σχολεία.

Εικόνα 10: Πρωτόκολλο συνεργασίας, ανάμεσα στα δύο Σχολεία

5.7 Το σχολείο και οι δράσεις του σήμερα

Σε μαθητές και εκπαιδευτικούς του σχολείου έχουν δοθεί κατά τη διάρκεια των χρόνων λειτουργίας τους, αρκετά μεμονωμένα βραβεία, που ωστόσο εκφράζουν τη δημιουργικότητα και την καινοτομία που φαίνεται πως επικρατεί στο σχολείο μας. Επίσης στο σχολείο έχουν πραγματοποιηθεί και συνεχίζουν να γίνονται ευρωπαϊκά προγράμματα COMENIUS, ERASMUS με τη μέγιστη συμμετοχή από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Κάθε χρονιά, υλοποιείται από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου ένας μεγάλος αριθμός σχολικών προγραμμάτων, δράσεων και εκδηλώσεων. Η ιστοσελίδα του σχολείου μας φιλοξενεί το μεγαλύτερο μέρος από τις δράσεις.

Δράσεις από σχολική χρονιά 2017-18

<http://dim-sapon.rod.sch.gr/nea/2017-2018.html>

6. Παρουσίαση του προγράμματος και βράβευση του κ. Γιώργου Κεραμυδά

Την Τρίτη 12 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε η γιορτή για τη λήξη του σχολικού έτους. Εκτός από τον αποχαιρετισμό των παιδιών της Στ΄ τάξης, έγινε η παρουσίαση του Προγράμματος «Γράφω την ιστορία του σχολείου μου». Οι μαθητές έκαναν αρχικά, την ανάγνωση των σημαντικότερων σταθμών και γεγονότων της ιστορίας του σχολείου. Στη συνέχεια τα παιδιά της Γ΄ τάξης, τραγούδησαν κι αυτά, ένα τραγούδι αφιερωμένο στην ιστορία του σχολείου. Τους στίχους του τραγουδιού, είχε γράψει ειδικά για την περίπτωση, η κυρία της μουσικής Αννέζα Σπανοπούλου. Έγινε ακόμη η προβολή του βίντεο, με τις σημαντικότερες φάσεις του προγράμματος που δημιούργησε η κυρία των αγγλικών, Βασιλική Κωσταρά.

Μέσα από την έρευνα για την ιστορία του Σχολείου και οι 17 συνάδελφοι που ασχοληθήκαμε με το συγκεκριμένο πρόγραμμα, καταλήξαμε πως όλες μας οι πηγές και οι αναφορές, είχαν σαν κοινό σημείο τον κύριο Γιώργο Κεραμυδά. Η δική του έρευνα και οι δικές του πηγές και πληροφορίες ήταν αυτές που μας κατηύθυναν στις δράσεις. Και φυσικά με την έμπρακτη στήριξή του (είτε με τη συνέντευξη, είτε με τις πληροφορίες που μας παρείχε) μας ενίσχυε σε όλες τις φάσεις της έρευνας. Η ιστοσελίδα του σχολείου μας ακόμη, είναι δικό του έργο. Συνεχίζει να τη διαχειρίζεται

μέχρι και σήμερα, αν και έχει συνταξιοδοτηθεί. Θελήσαμε λοιπόν να τον τιμήσουμε τόσο για τη δουλειά του ως ερευνητή της τοπικής ιστορίας όσο και γιατί αποτελεί παράδειγμα ενεργού πολίτη.

Του απονεύσαμε ένα Βραβείο Προσφοράς για το έργο του θέλοντας να τον ευχαριστήσουμε για όσα έχει κάνει. Την τιμητική πλακέτα πρόσφερε στον κύριο Κεραμυδά, ο διευθυντής του σχολείου, κύριος Σωκράτης Δωρόπουλος.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να δείτε στον παρακάτω υπερσύνδεσμο:
<http://dim-sapon.rod.sch.gr/draseis/draseis.sxoleioy/2017-18/sxoleio/giorti.apoxairetismoy.html>

7. Συμπληρωματικές πληροφορίες για το πρόγραμμα «Γράφω την ιστορία του σχολείου μου»

- Οι δράσεις όλων των τμημάτων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, είτε ως δράσεις πεδίου και έρευνας είτε με μορφή συνεντεύξεων, βρίσκονται στον παρακάτω υπερσύνδεσμο:

<http://dim-sapon.rod.sch.gr/ergasies/2017.18.istoria.sxoleioy.html>

- Η καθηγήτρια των αγγλικών του σχολείου μας κ. Βασιλική Κωσταρά επιμελήθηκε το βίντεο για την ιστορία του σχολείου μας.

<http://dim-sapon.rod.sch.gr/draseis/draseis.sxoleioy/2017-18/sxoleio/istoriasxoleioy.html>

- Η μουσικός του σχολείου μας κ. Ανέζα Σπανοπούλου έγραψε τους στίχους για το τραγούδι «Ένα σχολείο παλιό» αποκλειστικά για το πρόγραμμα « Γράφω την ιστορία του σχολείου μου».

Ένα σχολείο παλιό¹

Ένα σχολείο ήταν εδώ πολύ παλιό
με μαθητές πολλούς παιδιά και δάσκαλους.
Ήτανε πέτρινο με μια μεγάλη αυλή

---

¹ Το τραγούδι λέγεται με την μουσική του τραγουδιού «Ο παλιάτσος» του Νότη Μαυρουδή.

κι όλους τους μάζευε νωρίς κάθε αυγή.

/-----/

Ρεφραίν

Παιχνίδια παίζανε σωρό, τραγούδια, γέλια και χορό

κι όλοι μαζί στην τάξη ***²

με κιμωλία και ποδιά και με χαρά μες στην καρδιά,

μαθήματα και πράξεις. *** (2 φορές)

/-----/

Οι τιμωρίες ήταν αυστηρές

μα οι στιγμές τους ήταν όλες όμορφες

ιστορία, γλώσσα κι αριθμούς

τραγούδια όμορφα π' αντέχουν στους καιρούς.

/-----/

Ρεφραίν

Παιχνίδια παίζανε σωρό..... (2 φορές)

/-----/

Πέρασε ο χρόνος τώρα

και το σχολείο μας φωτίζει στην καρδιά

τις αναμνήσεις ζήσαμε ξανά

μια ιστορία που μας γέμισε χαρά.

/-----/

Ρεφραίν

Παιχνίδια παίζανε σωρό..... (2 φορές)

8. Λίγα λόγια ως συμπέρασμα

Οι εκπαιδευτικοί με την ολοκλήρωση του προγράμματος, μάθαμε πολλά ιστορικά στοιχεία για σχολείο μας που οι περισσότεροι, αν και ήμαστε σε αυτό, πολλά χρόνια τα αγνοούσαμε. Οι μαθητές μας όμως κέρδισαν περισσότερα, από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Έγιναν ερευνητές ψάχνοντας τις πηγές, δημοσιογράφοι παίρνοντας συνεντεύξεις, εικαστικοί καθώς απεικόνιζαν με τις δημιουργίες τους, τις κτιριακές

---

² Όπου υπάρχουν 3 αστερίσκοι, ακούγονται 3 παλαμάκια από το σύνολο των παιδιών.

μεταβολές του σχολείου μας. Έμαθαν να συνεργάζονται και να δημιουργούν για την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Η ιστορία του σχολείου, έγινε βίωμα. Οι περισσότεροι συνέχιζαν τις ερωτήσεις και στο σπίτι σε γονείς και παππούδες. Είχαν να καταθέσουν, σε εμάς τους εκπαιδευτικούς στη συνέχεια και μια δική τους, οικογενειακή ιστορία, που αφορούσε το σχολείο. Η μεταφορά γνώσης και συναισθημάτων από και προς το σχολείο, είχε ως αποτέλεσμα, να νιώσουν το σχολείο «πιο δικό τους» και να το αγαπήσουν λίγο περισσότερο!

Βιβλιογραφικές αναφορές

Μαυρίδης, Ο. (2002). *Ο πετροπόλεμος στις Σάπες*. Θεσσαλονίκη: Ερωδίδος.

Πληροφορίες για το πρόγραμμα, διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο: <http://dim-sapon.rod.sch.gr/sxoleio/istoria.html>. Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Πληροφορίες για το πρόγραμμα, διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο: <http://oisapes.mysch.gr/idrymata/dimotiko.html> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Πληροφορίες για το πρόγραμμα, διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο <http://dim-sapon.rod.sch.gr/palia/index.htm> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018 Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Βιβλιογραφία Εικόνων

Εικόνες- φωτογραφίες του σχολείου: 1,2,4,5,6,7,8 και πληροφορίες, διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο: <http://dim-sapon.rod.sch.gr/sxoleio/istoria.html>. Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Εικόνα - φωτογραφία του σχολείου: 3 διαθέσιμη και πληροφορίες, στον διαδικτυακό τόπο: <http://oisapes.mysch.gr/idrymata/dimotiko.html> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Εικόνα- φωτογραφία του σχολείου: 10 διαθέσιμη στον διαδικτυακό τόπο: <http://dim-sapon.rod.sch.gr/palia/index.htm> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Βιβλιογραφία Πινάκων

Πίνακες 3 και 4: διαθέσιμοι στον διαδικτυακό τόπο <http://oisapes.mysch.gr/idrymata/dimotiko.html> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Η παρουσίαση του προγράμματος στο σχολείο και η βράβευση του κ. Γιώργου Κεραμυδά διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο:

<http://dim-sapon.rod.sch.gr/draseis/draseis.sxoleioy/2017-18/sxoleio/giorti.apoxairetismoy.html> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Οι δράσεις για το πρόγραμμα συγκεντρωτικά, διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο: <http://dim-sapon.rod.sch.gr/ergasies/2017.18.istoria.sxoleioy.html> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018.

Βίντεο για την ιστορία του σχολείου μας, διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: <http://dim-sapon.rod.sch.gr/draseis/draseis.sxoleioy/2017-18/sxoleio/istoriasxoleioy.html> Ανακτήθηκε στις 26/06/2018